

PO STARI NAVADI?

»Predstavniki KPI, SSK, PSI, SKGZ, SSO in predstavniki kulturnih organizacij v videmski pokrajini, člani enotne slovenske delegacije, so se v ponedeljek, 26. t.m., sestali s slovenskimi člani posebne vladne komisije, ki je zadolžena za proučitev vprašanj Slovencev v Italiji. Na sestanku je bilo potrjeno odklonilno stališče do kakršnegakoli predloga o ugotavljanju manjšine in povezovanja z izvajanjem morebitnih zaščitnih norm s številčnostjo slovenske narodne skupnosti v pokrajinah Trst, Gorica in Videm. Enotno predstavništvo Slovencev v Italiji je v tem okviru poudarilo pomen široke politične akcije v podporo zahtevi po čimprejšnji pozitivni rešitvi vprašanj globalne zaščite vseh Slovencev v deželi Furlaniji-Juljski krajini«.

Tako se glasi izjava enotne slovenske delegacije, ki je smatrala za potrebno stopiti v stik s slovenskimi člani posebne komisije pri predstavljanju rimske vlade glede na vest, da so predstavniki nekaterih ministrstev v omenjeni komisiji prišli v zadnjem času na dan z zahtevo, naj se ugotovi natančno število pripadnikov manjšine, preden se ji zagotovi kakršnakoli zaščita. To pomeni, da je treba Slovence v Italiji najprej prešteti in jim šele na osnovi izida tega štetja priznati takšne ali drugačne pravice.

Zahteva seveda ne predstavlja nobene novosti v zgodovini slovenskega ljudstva izven meja matične Slovenije, saj je »štetje posebne vrste« na primer pred nekaj leti izvedla na Koroškem avstrijska vlada kanclerja Kreiskega, takšna zahteva pa je na splošno značilna za vse večine, ki ne kažejo politične volje, da bi manjšinska vprašanja pravično uredile.

Ne glede na številne resne razloge, ki govorijo proti takšnim metodam pri urejanju problematike narodnih manjšin, moramo na tem mestu in v tem trenutku ostro ožigosati ravnanje vseh tistih — očitno vplivnih — ljudi, ki hočejo s Slovenci v Italiji slepomiti, se iz nas briti norce, kot se je dogajalo s posebnim statutom Londonskega sporazuma, ki se ni izvajal, čeprav je predstavljal jasno obveznost za italijansko državo. Sodna oblast je tedaj zatrdila, da je poseben statut navaden kos papirja, češ da ni postal sestavni del notranjega prava, izvršna in upravna oblast pa si je praviloma umivala roke kot Pilat. Ali bo tako tudi z določili osimskega sporazuma, zlasti z njegovim uvodom in z njegovim osmim členom? Koliko časa bomo Slovenci v Italiji še čakali, da se ta mednarodna pogodba v celoti izvede, tudi kar zadeva naše najosnovnejše pravice? Tako se glede na vest, ki je prišla iz vrst posebne rimske komisije, sprašujemo naši ljudje, katerih mera potrpežljivosti dejansko postaja že polna.

Kaj pomeni mirovna pogodba med Egiptom in Izraelom?

V ponedeljek je bila na vrtu Bele hiše v Washingtonu podpisana mirovna pogodba med Egiptom in Izraelom. Podpisali so jo Sadat, Begin in ameriški predsednik Carter kot priča in garant, bi lahko rekli. Združene države je stala ta mirovna pogodba pet milijard dolarjev, kot se govori. Toliko bodo namreč znašali prispevki v raznih oblikah Izraelu in Egiptu. Tako bodo dejansko Združene države tiste, ki bodo »plačale reparacije«. Vendar jih rade plačajo, ker so se, kot mislijo Carter in njegovi svetovavci, rešili hude skrbi. Brez Egipta kot najmočnejše arabske države bo mnogo manj verjetno, da bi izbruhnila kaka nova vojna na Bližnjem vzhodu, čeprav zlasti palestinski gverilci in drugi bojoviti arabski krogi pod Arafatovim vodstvom odkrito in surovo grozijo, da bodo ubili in razmesarili Begina, predvsem pa »izdajavca« Sadata. Nevolja vlada tudi v Moskvi, vendar je več kot dvomljivo, da bi Sovjetska zveza pomagala nepopustljivim arabskim krogom s čim več kot z lepimi tolažilnimi besedami, kajti moskovska vlada kljub vsemu dobro ve, do kam lahko gre, in ne napravi nikoli kakega koraka v negotovo: To je napravila le enkrat pri Kubi, a še to ji je gotovo žal, glede na vse preglavice, ki jih je že imela zaradi nje.

Izrael se je sorazmerno dobro odrežal s to mirovno pogodbo, kajti obdržal si je lahko polovico Sinajskega polotoka, ki je važen za njegovo obrambo, pa tudi za razširitev tesnega izraelskega naselitvenega prostora. Za Egipt pa tisti pustinski prostor ni važen, razen tega ga je dobil, kot rečeno, drago plačanega od Združenih držav.

Sirija in Jordanija sta zdaj edini arabski državi, poleg nemočnega in neenotnega Libana, ki bi kot neposredni sosedi še lahko napadli Izrael, vendar sta mnogo prešibki za to, zato je malo verjetno, da bi si v dogledni prihodnosti privoščili tako nevarno vojno pustoševino. S tem, da je pripeljal svoj osnutek mirovne pogodbe med Izraelom in Egiptom do konca, pa je doživel predsednik Carter velik diplomatski uspeh, ki mu je bil po tolikih neuspelih tudi potreben za utrditev njegovega ugleda doma in v svetu. S tem uspehom se bo lahko tudi spet predstavil ameriškim volivcem, če bo spet kandidiral, kar je verjetno. Seveda pa bo moral paziti, da si do takrat ne zapravi ugleda zaradi tega uspeha s klavirno držo v raznih drugih važnih mednarodnih zadevah, kjer je veliko odvisno tudi od ameriškega zadržanja.

Nedeljske občinske volitve na Koroškem

Izvoljenih 44 slovenskih občinskih odbornikov

Glavna značilnost nedeljskih občinskih volitev na Koroškem je prav gotovo uspeh Socialistične stranke Avstrije, ki se je približala absolutni večini, saj je prejela 49,9 odstotka glasov in v primerjavi z občinskimi volitvami leta 1973 napredovala za 4,3 odstotka. Avstrijska ljudska stranka je prejela 30,6 odstotka glasov in je v primerjavi z volitvami leta 1973 napredovala za približno en odstotek. Volitve so bile v 121 občinah, kolikor jih pač je na Koroškem. Ljudska stranka pa je dosegla lepo zmago v Celovcu, kjer se je število njenih izvoljenih predstavnikov povečalo od 16 na 21, kar pomeni, da je tu prišlo do preliva glasov od svobodnjaške na ljudsko stranko, saj so svobodnjaki izgubili kar pet mandatov in ohranili v občinskem odboru le tri predstavnike. Socialisti pa so v Celovcu pridobili en mandat, zaradi česar bo zanimivo videti, ali se bo ohranila dosedanja koalicija med ljudsko

in svobodnjaško stranko. Tudi socialisti imajo namreč v Celovcu 21 predstavnikov v občinskem odboru.

Za koroške Slovence je seveda predvsem zanimivo, kako so se na nedeljskih občinskih volitvah izkazale samostojne slovenske liste, ki so nastopile v 23 občinah, in sicer v štirih več kot leta 1973. Tedaj je bilo na teh listah izvoljenih skupno 40 slovenskih občinskih odbornikov, v nedeljo pa jih je bilo izvoljenih 44, se pravi štirje več kot leta 1973. Slovenske samostojne liste so tokrat nastopile tudi v Vrbi, Straji vasi, Bilčovsu in Velikovcu. V prvih treh občinah je bil na samostojnih listah izvoljen vsaj po en odbornik, v Velikovcu pa lista ni prodrla. Na splošno lahko rečemo, da so te liste, ki jih je organiziral Klub slovenskih občinskih odbornikov, dosegle uspeh, saj se jim je posrečilo v bistvu ohraniti dosedanje števi-

RADIO TRST A

□ NEDELJA, 1. aprila, ob: 8.00 Poročila; 8.15 Dobro jutro po naše; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Nediški zvon; 11.00 Kratka poročila; 11.05 Mladinski oder: »Jurij Kozjak, slovenski janičar« (Josip Jurčič - Franc Jeza); 11.35 Nabožna glasba; 12.00 Poročila; 12.15 Ljudje pred mikrofonom; 13.30 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 15.00 Šport in glasba; 19.00 Poročila.

□ PONEDELJEK, 2. aprila, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Novice; 8.05 Četrta dimenzija; 9.00 Kratka poročila; 9.05 Dalmatinske pesmi; 9.30 Filološki utrinki; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Dve lanske zborovski tekmovalni: »Naša pesem« v Mariboru in »Cesare Augusto Seghizzi« v Gorici; 11.00 Današnje branje; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Radi smo jih poslušali; 12.00 Ribe in morje; 13.00 Poročila; 13.15 Slovenski samospevi; 13.30 Socialna problematika; 14.00 Novice; 14.10 Kulturna beleznica; 14.20 Glasbeni ping pong; 15.30 Kratka poročila; 16.00 Minko Mahnič: Slovenska dramatika med obema vojnama; 16.30 Pravljičica v nadaljevanjih: Josip Ribičič: »Miškolin«; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Mi in glasba; 17.40 S pesmijo po svetu; 18.00 Kratka poročila; 18.05 Kulturni prostor; 19.00 Poročila.

□ TOREK, 3. aprila, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Novice; 8.05 Ženska stran neba; 9.00 Kratka poročila; 9.05 Orkestri in zbori; 9.30 Slovenski naravni dragulji; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Oddaja za otroški vrtec; 10.15 Glasba v baroku; 11.00 Naš podlistek - Franc Jeza; »Moč ljubezni«; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Plesi XX. stoletja; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.15 Vokalna glasba; 14.00 Novice; 14.10 Literarni utrinki; 14.20 Od prvih uspehov do danes; 15.30 Kratka poročila; 15.35 Postni govor; 15.50 Poglejmo v izložbo plošč; 16.30 Čudoviti otroški svet; 16.45 Spirituals; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Mi in glasba; 17.45 S pesmijo po svetu; 18.00 Kratka poročila; 18.05 Kulturni prostor; 19.00 Poročila; 20.00-23.00 Neposreden prenos iz gledališča Verdi v Trstu, Peter Iljič Čajkovski: Mazepa, opera v treh dejanjih.

□ SREDA, 4. aprila, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Novice; 8.05 Koder teče, ondod moči; 9.00 Kratka poročila; 9.05 Slovenski izvajalci lahke glasbe; 9.30 Male besede o velikih stvarih; 10.00 Kratka poročila; 10.45 Oddaja za prvo stopnjo osnovne šole; 11.00 Ljudje in dogodki; 11.30 Kratka poročila; 12.00 Pesmi brez besed; 12.30 Danes obiščemo ...; 13.00 Poročila; 13.15 Od solista do zbora; 14.00 Novice; 14.10 Mladi pisci; 14.20 Kličite Trst 31065; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Otroci pojo; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Mi in glasba; skladatelj Pavel Šivic; 18.00 Kratka poročila; 18.05 »Sreča«, drama v enem dejanju, ki jo je napisal Nicola Mascardelli (prevredla Jadviga Komac); 18.40 Naši stari znanci; 19.00 Poročila.

□ ČETRTEK, 5. aprila, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Novice; 8.05 Jutranji almanah; 9.00 Kratka poročila; 9.05 Pesmi s festivalov; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Slavni izvajalci; 10.45 Oddaja za drugo stopnjo osnovne šole; 11.05 Naš podlistek - Franc Jeza; »Moč ljubezni«; 11.30 Kratka poročila; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.15 Naši zbori; 14.00 Novice; 14.10 Danes bomo govorili o ...; 14.30 Vodič po glasbeni umetnosti; 15.30 Kratka poročila; 15.35 Glasbeni dosje; 16.30 Kje je napaka?; 17.00 Kratka poročila.

□ PETEK, 6. aprila, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Novice; 8.05 Ženska stran neba; 9.00 Kratka poročila; 9.05 Zvoki latinske Amerike; 9.30 Iz beleznice Irene Žerjal; 10.00 Kratka poročila; 11.00 Oddaja za srednjo šolo; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Uspešnice leta 1978; 12.00 V starih časih; 12.30 Glasba v razvedrilo; 13.00 Poročila; 13.15 Letočinja revija »Primorska poje«; 14.00 Novice; 14.10 Mladi znanstveni raziskovalci; 15.00 Jugotonov express; 15.30 Kratka poročila; 15.35 Postni govor; 16.30 Otroški vrtljak.

□ SOBOTA, 7. aprila, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Novice; 8.05 Radijski trim; 9.00 Kratka poročila; 9.05 Pesmi jugoslovanskih avtorjev; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Z naših koncertnih odrov; 11.00 Čas in družba; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Na goriškem valu; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.15 Pa se sliš, slovenske ljudske pesmi; 14.00 Novice; 14.30 Vse lépo, vaš Peter!; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Odprimo knjigo pravljice; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Mi in glasba; 18.00 Kratka poročila; 18.05 »Igra naše fare« (Davoren Petančič - Minko Mahnič); 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

Umrl je Ugo La Malfa

V italijanski javnosti je globoko odjeknila vest, da je po kratki, nenadni bolezni umrl poslanec Ugo La Malfa, podpredsednik nove Andreottijeve vlade in predsednik republikanske stranke. Po umoru Alda Mora je z njim Italija izgubila še enega politika, ki je imel po splošnem mnenju lastnosti pravega državnika. Z La Malfo je poleg tega legel v grob eden ustanoviteljev italijanske republike, človek, ki je rojstvo te republike pripravil s svojim delom v okviru predvojnega protifašističnega gibanja in nato med Rezistenco.

Ugo La Malfa je bil po rodu s Sicilije, na univerzi v Benetkah pa je diplomiral iz diplomatskih in ekonomskih ved. Za časa fašizma je bil nekaj časa zaprt in nato stalno pod policijskim nadzorom. Bil je med ustanovitelji akcijske stranke, ki je v glavnem združevala italijansko levo usmerjeno intelektualno elito. Po vojni je bila ta stranka razpuščena in njeni člani so povečini prešli k socialistom. La Malfa pa je vstopil v republikansko stranko,

kjer je kmalu prevzel vodilna mesta. Dolgo let je bil strankin tajnik in zadnja tri leta njen predsednik. Bil je večkratni minister in podpredsednik v zadnji Morovi vladi.

Za njegovo politično delo sta bili predvsem značilni skrb, kako delavske in ljudske množice čimbolj vključiti v demokratični družbeni in gospodarski proces v državi, ter odločno prizadevanje, da bi se italijanske ljudske množice zavedale resničnega značaja moderne in industrijsko razvite države. Zato je bil La Malfa najprej eden glavnih pobudnikov politike leve sredine in nato politike soočenja s komunisti, v gospodarskem in družbenem pogledu pa odločen zagovornik tako imenovane »politike dohodkov«. To s preprostimi besedami pomeni, kako se morajo vsi zavedati, da potrošnja ne sme požreti vsega ustvarjenega bogastva. V marsikateri svoji viziji je bil La Malfa prerok, vendar so njegova izvajanja bila navadno bob ob steno, njegova stranka pa je bila prešibka, da bi lahko uveljavila njegova načela.

Izvoljenih 44 slovenskih občinskih...

■ nadaljevanje s 1. strani

lo glasov in še nekoliko povečati število mandatorov.

Predsednik Kluba slovenskih občinskih odbornikov, magister Filip Warasch, ki je bil tudi sam ponovno izvoljen v svoji rojstni vasi, na Djekšah, je po volitvah izjavil, da so koroški Slovenci šli na nedeljske volitve z mešanimi občutki, kajti že leta 1973 so v nekaterih občinah dosegli višek možnih glasov. Nedeljske volitve — je nadaljeval Warasch — pa so kljub temu pokazale, da so Slovenci napredovali povsod tam, kjer so bili slovenski občinski odborniki aktivni. »Slovenski človek — predvsem narodno zaveden — je slej ko prej naveščen poslušati navodila večinskih strank in se zato v vse večji meri odloča tudi za politično samostojnost. Odlični dokaz za to je predvsem primer Vrbe, kjer niti največji optimisti niso pričakovali tako velikega števila glasov za Enotno listo, namreč 185, saj sta tako pri socialistih kot pri ljudski stranki kandidirala zavedna koroška Slovenca«, je dejal Filip Warasch. Za Klub slovenskih občinskih odbornikov — je zaključil predsednik — vsekakor pomeni izid nedeljskih volitev, da bo treba v bodoče v še večji meri združevati izvoljene mandatarje in jih usposabljalati, da bodo znali tudi v vsakdanjem življenju učinkovito zastopati interese našega slovenskega človeka na podeželju.

pati interese našega slovenskega človeka na podeželju.

V nedeljo, 25. t.m., so bile deželne volitve na Nižje-avstrijskem in na Salzburškem. V obeh deželah je do zdaj bila vodilna ljudska stranka. Na Nižjeavstrijskem se je prvič po vojni zgodilo, da je ljudska stranka izgubila absolutno večino glasov in dva deželna poslanka. Na Salzburškem so socialisti prav tako napredovali in pridobili en mandat, medtem ko je avstrijska ljudska stranka en mandat izgubila.

Nedeljske volitve v Avstriji so torej pomenile zmago za socialistično stranko, katere nesporni voditelj je kancler Kreisky. Zato se politični opazovalci sprašujejo, ali niso bile te volitve morda nekakšen uvod v državnozbornske volitve, ki bodo v letošnjem maju, to je čez kakih šest tednov. Kancler Kreisky je sicer na tiskovni konferenci v ponedeljek izjavil, da zadnjih volitev ne gre smatrati za test, vendar poznavalci razmer menijo, da so bile te kanclerjeve besede po vsej verjetnosti spretna volilna poteza, da bi socialistična stranka ne samo ohranila, temveč celo povečala zaupanje volivcev na državnozbornskih volitvah. Glede na sedanji položaj imajo namreč socialisti možnost, da si na majskih volitvah pridobijo absolutno večino.

Nemir med podložnimi narodi v jugozahodni Aziji

Poročali smo že o uporuh Kurdiv v Perziji. Ta starodavni narod vztraja pri svoji zahtevi po lastni državi ali vsaj upravni avtonomiji, da bi se lahko ohranil. Trenutno so boji med Kurdi in vladnimi četami v Perziji prenehali, ker se je začela vlada s Kurdi pogajati, vendar ni izključeno, da je to samo zvijača, da bi Kurde začasno pomirili. Ko pa bi obnovili perzijsko vojsko, ki jo je bil upor »šiitskega papeža« skoraj razkrojil, bi nenadno udarili po njih.

Nemir se kaže tudi med Kurdi v Turčiji in Iraku. V upor pa so se vzdignili tudi Turkestanci v severni Perziji. Tudi to je star narod, ki pa pripada po rasi in jeziku Mongolom, in tudi oni zahtevajo avtonomijo, če ne samostojnost. Turkestanci živijo tudi v sovjetski srednji Aziji. O uporuh prebivalstva proti Sovjetom naklonjeni vladi pa poročajo tudi iz Afganistana. Tako je velik del prednje Azije v nemirnem nacionalnem vrenju.

Vsebina mirovne pogodbe med Izraelom in Egiptom

Mirovna pogodba med Izraelom in Egiptom ima devet členov ter so ji dodani dve prilogi, prva vojaška in druga politična, več pisem in razne pojasnjevalne note.

Prvi člen pravi, da se bo vojno stanje med Izraelom in Egiptom končalo ter bo obnovljen mir v trenutku izmenjave ratifikacijskih listin mirovne pogodbe. Izrael bo umaknil vse svoje vojake in civiliste na Sinajskem polotoku preko mednarodne meje, ki je obstajala med Egiptom in mandatarno Palestino. Egipt bo spet dobil popolno suverenost nad Sinajskim polotokom. Ob zaključku prvega dela umika Izraelcev bosta državi vzpostavili normalne in prijateljske odnose.

Drugi člen dodaja, da je sicer stalna meja med Egiptom in Izraelom mednarodna meja med Egiptom in bivšim ozemljem mandatarne Palestine, vendar to ne prizadeva pravnega položaja področja Gaze. Obe državi bosta vzajemno spoštovali ozemeljsko nedotakljivost, v številni ozemeljske vode in zračni prostor.

Po členu tri bosta Izrael in Egipt v medsebojnih odnosih spoštovala listino Združenih narodov ter načela mednarodnega prava, ki urejajo odnose med državami v času miru. To zlasti velja za spoštovanje suverenosti, nedotakljivosti in politične neodvisnosti, za pravico do življenja v varnih in priznanih mejah ter za vzdržanje od uporabe sile pri reševanju sporov.

Prenehali bodo gospodarski bojkot in vsakršne medsebojne diskriminacije. Zajamčeno bo svobodno gibanje oseb ter stvari in državljanov obeh strani bodo uživali normalno zakonsko zaščito.

Četrty člen določa, da bodo za vzajemno zajamčenje varnosti določili na izraelskem in egiptovskem ozemlju področja z omejeno oborožitvijo in iz varnostnih razlogov bodo navzoči tudi opazovalci Združenih narodov. Izraelska in egiptovska vlada ne bosta zahtevali odhoda opazovalcev Združenih narodov brez pristanka Varnostnega sveta, katerega bo moralo odobriti vseh pet stalnih članic sveta. Poseb-

na mešana komisija bo skrbela za izvajanje mirovne pogodbe.

Ladje in tovari Izraela bodo lahko svobodno pluli po Sueškem prekopu ter po Sredozemlju do prekopa na podlagi carigradske konvencije iz leta 1888, ki velja za vse države. Tiranska ožina in Akabski zaliv bosta veljala za mednarodne vode ter bosta odprta vsem državam.

Iz šestega člena je razvidno, da se izraelska in egiptovska vlada obvezujeta, da ne bosta sprejeli nobene obveznosti, ki bi bila v nasprotju z mirovno pogodbo med njima. Mirovna pogodba bo imela prednost pred drugimi obveznostmi razen zadev, katere predvideva člen 103 listine Združenih narodov.

Sporna tolmačenja mirovne pogodbe — pravi člen sedmi — bo treba rešiti s pogajanjem. Če ne bosta uredili zadeve sami vladi, bosta spor predložili mednarodnemu razsodišču.

Po osmem členu bodo ustanovili komisijo za rešitev finančnih zahtev.

Po devetem členu bo mirovna pogodba pričela veljati z izmenjavo ratifikacijskih listin. O mirovni pogodbi bodo obvestili glavnega tajnika Združenih narodov za registraci-

jo na podlagi člena 102 listine Združenih narodov.

Vojaška priloga določa, da se bo izraelska vojska umaknila s Sinajskega polotoka v treh letih. Prvi umik na črto El-Arish ob Sredozemlju do Ras Muhameda ob Sueškem zalivu bo treba izvesti v devetih mesecih po podpisu mirovne pogodbe. Priloga tudi določa področja z omejeno oborožitvijo ter cono, kjer bodo razmeščene čete Združenih narodov. Izraelsko-egiptovska mešana komisija bo nadzorovala razna obdobja umika.

Politična priloga določa, da bosta Izrael in Egipt izmenjala veleposlanika po prvem obdobju izraelskega umika na Sinajskem polotoku. Vzpostavljeni bodo tudi redni gospodarski in kulturni stiki ter prometne zveze med obema državama.

Glede odnosa med mirovno pogodbo in palestinskim vprašanjem ena izmed pojasnjevalnih not razlaga, da člen šesti mirovne pogodbe ne nasprotuje okvirnemu sporazumu v Camp Davidu za globalno rešitev spora na Bližnjem vzhodu. Mirovno pogodbo pa bo treba spoštovati tudi v primeru, če bi bila v nasprotju s prejšnjimi obveznostmi obeh držav.

V normalne gospodarske stike spada dejstvo, da bo Egipt prodajal petrolej s Sinajskega polotoka Izraelu po enakih pogojih kot drugim državam.

V vojski Združenih narodov na meji med obema državama ne bodo smeli biti oddelki
(Dalje na 6. strani)

IZVAJANJE OSIMSKEGA SPORAZUMA

Na seji posebne komisije za izvajanje osimskega sporazuma, ki ji predseduje deželni svetovalec Pittoni, so proučili razne ukrepe, ki so bili do zdaj sprejeti. Seje sta se udeležila tudi podpredsednik deželne vlade Coloni in deželni svetovalec za industrijo Rinaldi. Podpredsednik Coloni je dejal, da je treba vprašanje izvajanja osimskega sporazuma uokviriti v odnose med Evropsko gospodarsko skupnostjo in Jugoslavijo in v odnose med Furlanijo-Juljsko krajino in sosednima republikama Slovenije in Hrvaške. Zato je izvajanje osimskega sporazuma tudi velikega političnega pomena. Coloni

je dejal, da na ta način Furlanija-Juljska krajina opravlja pomembno mednarodno vlogo, zaradi česar si je treba še bolj prizadevati, da se čimprej izvedejo tisti ukrepi, ki predvidevajo izdatek nad 300 milijard lir. Ta vsota je že na razpolago. Kar zadeva konkretno izvajanje osimskega sporazuma, je Coloni opozoril, da se pripravlja dogovor med deželo in goriško občino v zvezi z gradnjo krožne ceste, ki bo povezala mejni prehod pri Solkanu in mejni prehod pri Štandrežu. Za ta dela je na razpolago 5 milijard lir. V lanskem novembru so podpisali pogodbo med deželo in tržaško občino, po kateri bodo gradili cestne in železniške povezave s tržaškim pristaniščem. V ta namen je nakazanih 36 milijard lir. Odobren je bil tudi načrt za gradnjo ceste pod Sabotinom na Goriškem, za kar je predvidena ena milijarda in 550 milijonov lir. Prav tako je odobren načrt za izgradnjo ceste, ki bo povezala avtocesto z mejnim preходом pri Štandrežu. Izdatek znaša eno milijardo in 500 milijonov lir. Coloni je opozoril, da je bil odobren načrt za izgradnjo avtoceste od Sesljana do Padrič in Fernetič, medtem ko se pripravlja načrt za gradnjo avtoceste do Peska in Škofij. Za vsa ta dela je predvidenih 84 milijard in 500 milijonov lir. Pristojna mešana komisija je že proučila idejni načrt za izgradnjo jeza na Soči pri Gorici, kot je tudi že proučila vprašanje skupnih obramb proti toči.

Deželni odbornik za industrijo Rinaldi je obravnaval gospodarske aspekte osimskega sporazuma in je v tej zvezi opozoril, da je treba to problematiko uskladiti s sporazumi med Evropsko gospodarsko skupnostjo in Jugoslavijo. Kar zadeva industrijsko prosto cono na Krasu, je Rinaldi dejal, da se bo v kratkem ponovno sestala mešana italijansko-jugoslovanska komisija, ki bo nadaljevala s poglobljenim proučevanjem tega vprašanja.

INDUSTRIJSKA PROSTA CONA

Tržaška pokrajina je prejšnji teden v zborovalni dvorani trgovinske zbornice predstavila študijo o italijansko-jugoslovanski industrijski prosti coni. Študijo je naročila pri tržaški univerzi ter sta jo sestavila prof. Artoni in dr. Busana Banterle.

Uvodne besede je spregovoril predsednik pokrajine Gherzi. Dejal je, da je treba industrijsko cono čimprej uresničiti, med drugim da se napravi konec polemiki, ki je nastala zlasti zaradi lokacije. Nato je predal besedo prof. Artoniju, ki je obrazložil študijo.

Za izhodišče je vzel trgovino med Jugoslavijo in Evropsko gospodarsko skupnostjo, v kateri ima Jugoslavija velik primanjkljaj. Analiziral je tudi italijansko-jugoslovansko trgovino, v kateri na jugoslovanski strani pri izvozu odpade kar 70 odstotkov na kmetijske proizvode, medtem ko ta delež znaša v splošni jugoslovanski zunanji trgovini 30%. V italijanski zunanji trgovini odpade v izvozu kar 75 odstotkov na industrijske proizvode.

Glede protokola o prosti coni je Artoni de-

jal, da ima številne pomanjkljivosti in nejasnosti, kateri bosta morali vladi šele razčistiti. Zaradi tega o številnih stvareh tudi za zdaj še ni mogoče izreči dokončne sodbje. Posebno pozornost je Artoni posvetil carinskim vprašanjem ter je pojasnil celotni carinski sistem Evropske gospodarske skupnosti in carinske predpise glede uvoza blaga iz tretjih držav.

Spomnil je, da protokol jemlje za osnovo predpise prostih carinskih pristanov v Trstu. Opozoril je na manj znano dejstvo, da bi morali iz njih 50 odstotkov blaga izvažati v Evropsko gospodarsko skupnost in 50 odstotkov v tretje države. Novo trgovinsko pogodbo med Evropsko gospodarsko skupnostjo in Jugoslavijo je označil kot dopolnilno in ne kot alternativno k prosti industrijski coni.

Sledila je debata s številnimi posegi ter se je kot prvi prijavil k besedi predsednik ustanove za industrijsko področje v Trstu Antonini. Dejal je, da gre pri italijansko-jugoslovanski industrijski coni zdaj predvsem za dve vprašanji: za gospodarsko vsebino in za lokacijo,

O centru za znanstvene raziskave v Kraški gorski skupnosti in v občinskem svetu Devin-Nabrežina

Prejšnji teden, in sicer v četrtek in petek, sta se tudi zbor Kraške gorske skupnosti in devinsko-nabrežinski občinski svet izjavila o lokaciji Centra za znanstvene raziskave. Obe upravi, ki ju vodita KPI in PSI, sta predložili v bistvu enako resolucijo, ki dopušča umestitev Znanstvenega centra tudi v devinsko-nabrežinski občini, in sicer v Ribiškem naselju pri Štivanu. Poleg tega področja naj bi bilo primerno tudi področje pri Banih. SSK je v KGS zavzela odločno stališče za zaščito kraškega ozemlja tako pred razlastitvami kot pred brezobzirnim spreminjanjem namembnosti produktivnih področij. Predstavniki SSK so v KGS zahtevali več popravkov, ki naj bi jasneje izrazili zaskrbljenost prizadetega prebivalstva ob možnem razlaščenju tudi nepotrebnih površin, kot se po navadi dogaja, in ob neprimernem plačilu istih. Po mnenju SSK bi morala dežela odobriti posebne zakone, kot je v njeni pristojnosti, da bi se tudi razlaščenja zemljišča plačevala po primernih cenah, ko ne bi bilo mogoče dobiti v zameno drugih površin. Druga skrb, ki jo je SSK iznesla, zadeva možno spremembo narodnostne sestave občine, kjer bo Center zrastel, saj se govori, da se bo tam naselilo več tisoč ljudi. Odločno je predstavnica SSK Ferletičeva tudi obsodila veliko pomanjkljivost dežele, ki ni smatrala za potrebno, da se tudi za predhodne študije lokacije Centra zainteresirajo prizadete občinske uprave. Nadalje je Ferletičeva opozorila zbor, da v deželi ne obstaja načrt za take pobude in da se zato vedno vse improvizira na veliko škodo javnih sredstev in zlasti prizadetih občin, ker jim take pobude bistveno spremenijo ozemelsko načrtovanje.

Na žalost moramo spet ugotoviti, da so bili, kljub temu da se je velik del svetovalcev KGS strinjal s predlogi in izvajanju SSK, vsi popravki zavrtni in tako je zbor izglasoval resolucijo ob samem vzdržanju SSK. Kar je pa posebno zanimivo, je to, da je nabrežinski župan izjavil, da tokrat sicer voli tako, ker je v Gorski skupnosti, da pa bo verjetno že naslednji dan volil drugače v svojem občinskem svetu.

In tako je tudi bilo! Naslednji dan je občinska manjšinska uprava, ki jo sestavljajo svetovalci KPI in PSI, predložila resolucijo, ki je v glavnem odklanjala namestitev Centra na področju občine, čeprav je neke dopuščala, da

bi isti prišel na področje Štivanja. KD je predložila svojo resolucijo, ki se je po daljši analizi koristi takih pobud zavzemala, da bi Center bil nameščen v Ribiškem naselju, saj bi to prineslo brezdvomne koristi turističnemu razvoju občine. KD se je v resoluciji tudi dotaknila zadržanja SSK, ki da je nedosledna v svojih zahtevah, saj je svojčas že pristala na lokacijo Znanstvenega raziskovalnega centra v občini.

Terčon je v imenu SSK predložil resolucijo, ki se je odločno zavzemala zato, da bi Center ne prišel v občino in da bi se ga raje namestilo na tista področja, kjer ne bi prizadel škode, in tam, kjer jih uprave želijo, kot n. pr. v Miljah. V resoluciji je bilo nadalje poudarjeno, da ne sme namestitev Centra spreminjati namembnosti občinskega ozemlja. Nadalje je resolucija SSK zahtevala, da se zaseže le toliko zemljišča, ki bo neobhodno potrebno za zgraditev Centra. Predstavniki SSK je v obrazložitvi resolucije poudaril tudi neresnost deželne upra-

ve, ki zahteva od prizadetih občin, da se v najkrajšem času izrečejo o morebitni razlastitvi desetih ha ozemlja, sama pa ni poskrbela, da bi jasno vsaj povedala, kaj bo pravzaprav v tem centru.

Po krajši prekinitev je uprava sprejela popravke SSK, ki se tičejo omejitve zasege ozemlja in ki odločno odklanjajo katerokoli namestitev centra v občini, saj bi to prizadelo poleg druge tudi narodnostno škodo občini.

Resolucija je bila sprejeta z večino glasov, proti je glasovala le KD, vzdržal pa se je predstavnik PSDI.

—o—

PRISRČNA VOŠČILA

V nedeljo 1. aprila bosta praznovala zlato poroko Ivan in Fanči Theuerschuh. Da bi bila pesem njunega skupnega življenja bogato poplačana s končno zasluženim počitkom, zdravjem in božjim blagoslovom iz srca želijo hčerke Breda, Renata in Marinka z družinami, ostali sorodniki, prijatelji in znanci.

Čestitkam in voščilom se pridružujejo prijatelji in vsi, ki spoštujejo prof. Theuerschucha in njegovo družico ter cenijo njegov dragoceni prispevek k vzgoji naših mladih generacij ter k naši vzgojni publicistiki.

Prisrčna voščila izrekata tudi uredništvo in uprava Novega lista.

Novi izvršni odbor Slovenske skupnosti v Trstu

V sredo, 21. marca, se je sestal pokrajinski svet Slovenske skupnosti v Trstu, da izvoli svoje novo predsedstvo in novi izvršni odbor.

Po obširni razpravi pod vodstvom predsednika občnega zbora dr. Teofila Simčiča se je izoblikovalo stališče, po katerem naj se v glavnem ohrani izvršni odbor v dosedanji sestavi, v kolikor je tudi zadnji občni zbor potrdil dosedanji pokrajinski svet. Tako je bil skoro soglasno izvoljen novi izvršni odbor v naslednji sestavi: Harej Zorko - politični tajnik, Antek Terčon - podtajnik, odborniki pa Alojz Tul, Bojan Brezigar, Drago Štoka, Aleš Lokar in Marij Maver.

Ena glavnih nalog, ki čaka novi izvršni odbor, je izpopolnitev mreže strankinih sekcij zlasti na področju tržaškega mesta in tako usposobiti stranko, da lahko še v tem letu skliče in izpelje občni zbor po delegatskem sistemu in s tem pritegne nove ljudi v stranko.

Na isti seji je bilo izvoljeno tudi predsedstvo pokrajinskega sveta in sicer: Rafko Dolhar za predsednika, Boris Gombač za podpredsednika in Nadja Sosič za tajnika.

V nadzorni odbor pa so bili izvoljeni: Mario Zahar, Aleksander Mužina in Klavdij Zobec.

—o—

ŽEJA PO SONCU

Ne moremo se sicer pritoževati, da smo imeli posebno hudo zimo, čeprav je bilo živo srebro pogosto precej globoko pod ničlo in je padlo, vsaj na Opčinah in druge na Krasu, tudi na deset stopinj pod ničlo in še več. Vendar pa se je zimsko obdobje zavleklo in kljub temu, da smo že ob koncu marca, se še skoro nihče ni odrekel zimskemu plašču. Sonce se poredko prikaže, če pa se, sije blede in nemočno. Večkrat pometa po cestah in okrog hiš mrzel veter. Mrzel dež pa je reden pojav. Do zdaj smo doživeli le malo lepih dni.

Tudi zgodnjepomladno cvetice so se zakasnile s cvetenjem. Enako drevesa, ki zgodaj cveto. Le na zelo redkih, najbolj zaščitenih krajih se je razcvetel kak mandelj. Posebno otroci in stari ljudje si že željno želijo pomladi, a vse kaže, da bodo morali še počakati kak teden ali morda celo cel mesec. Trst pa je prijazno mesto samo v soncu, pozimi in v sivih in mrzlih predpomladnih dneh pa vpliva mrko in turbno ter se zdi še bolj ponesnaženo, kakor je v resnici.

—o—

Papeški nuncij pri vatikanskem državnem tajništvu nadškof Poggi je zaključil sedemdnevni obisk na Madžarskem, kjer je imel razgovore s katoliškim primasom kardinalom Lekaem in drugimi zastopniki madžarskega škofovskega zbora kot tudi s šefom vladnega urada za cerkvene zadeve Imrejem Miklosom.

Slovenski dijaki in globalna zaščita

Dijaki slovenskega liceja »France Prešeren« v Trstu so prejšnji teden na zborovanju proučili vprašanje globalne zaščite slovenske manjšine. O tem vprašanju so spregovorili dr. Šiško-vič, dr. Štoka, prof. Pečenko in Stojan Spetič. Pečenko je poudaril, da so italijanske oblasti do zdaj dejansko uzakonile le to, kar so si Slovenci sami priborili. Spetič je govoril o zadnji šovinistični gonji proti zakonski zaščiti Slovencev in med drugim naglasil, kako je treba odločno zavrniti predlog o preštevanju Slovencev.

Šiško-vič je obrazložil glavno vsebino manjšinske zaščite, pri čemer je opozoril zlasti na kočljivo stanje v Benečiji. Štoka je med dru-

gim ožigosal zadnjo šovinistično gonjo in naglasil, da globalna zaščita manjšine nujno zahteva tudi natančno zaščito gospodarskih in socialnih pravic Slovencev.

—o—

Slovenska športna javnost je vesela letošnjega uspešnega zaključka sezone slovenskih smučarskih tekmovalcev v alpskih disciplinah. Bojan Križaj je celo tretji na svetu v veleslalomu, pa tudi ostali so prišli zelo naprej ter se že uspešno kosajo s Križajem in drugimi najboljšimi. Hokejska reprezentanca pa si je na tekmovalstvu C skupine v Španiji spet priborila vrnitev v B skupino. Premagala je tudi Italijo. Tudi plavalni šport je v Sloveniji zelo napredoval. Le v skokih ni napredka.

Po občnem zboru ZSKP

V ponedeljek, 5. marca, je bil v Katoliškem domu v Gorici občni zbor Zveze slovenske katoliške prosvete, ki predstavlja vsakoletni obračun opravljenega dela, to se pravi važen, če ne najvažnejši dogodek v našem kulturnem življenju. A šel je mimo nas skoraj neopazno, bolj neopazno kot katerikoli več ali manj pomembno srečanje.

SLOVENSKA SKUPNOST - GORICA

sklicuje

II. REDNI POKRAJINSKI KONGRES

v soboto, 31. marca 1979 ob 19.30 v deželni Avditoriji v Gorici.

Dnevni red:

1. Izvolitev predsedstva
2. poročila tajnika in odbornikov
3. razrešnica odboru
4. sprememba statuta
5. volitve novega pokrajinskega sveta
6. razno

Ni škoda? Ne toliko zaradi poročil — vsekakor zanimivih — ki so jih podali predstavniki v Zvezo vključenih društev in ki so ponovno dokazala bogato prosvetno dejavnost. Škoda je v tem, da se ni v javnosti razvila debata okrog izrednega poročila, ki ga je podala tajnica ZSKP dr. Marilka Koršič - Čotar. Kdor je prisostvoval občnemu zboru, je lahko ugotovil, da tako briljantnega in nadvse izčrpnega posega nam ni dano slišati vsak dan; za Gorico je to — po mojem mnenju — nekaj nenavadnega, ob skoraj stalnem izjavljanju samohvalnih »resnic«. Poročilo tajnice ni bilo »tehnično« in tudi ne pristransko: v njem so bile izražene misli, ki bi jih bilo vredno obdelati na širšem zborovanju. Šlo je za poročilo, ki bi ga morali predsedniki naših društev vsaj osebno »pretresti«, če že ne poglobljeno prediskutirati v svojih krogih. Vendar ni moj namen zagovarjati ali izpodbijati ugotovitev, ki jih je nakazala tajnica ZSKP in ki so nadvse jasne; rad bi razvil nekaj »vzporednih« misli k temu pomembnemu poročilu.

Ni novost, da je dejavnost društev v ZSKP v vseh poveljnih letih močno pripomogla k uveljavitvi naše narodne skupnosti na Goriškem in njenemu vsestranskemu razvoju. To je dejstvo, mimo katerega ne more kolikor toliko objektivno opazovalec. Kvečjemu bi dodali, da je to delovanje bilo večkrat oteženo zaradi pomanjkanja primernih prostorov in finančnih sredstev, pa naj se ob tem zadnjem vprašanju skušajo razvijati še tako neverjetna namigovanja o več ali manj prikritem finansiranju dolo-

čenih krogov. Dejstvo je, da smo videli nastajati in delovati društva v nemogočih okoliščinah, ob pomanjkanju dvoran, sedežev, dirigentov, režiserjev, vodilnih kadrov in ob prisotnosti nenaklonjenih skupin, časopisov, organizacij. A smo se le prebili in danes imamo na Goriškem vrsto društev, ki se lahko ponašajo z opravljenim delom. Marsikdo bo rekel, da so to že znane stvari, a ne bi škodilo, če bi jih ponovili. Koliko ur, tednov in mesecev so naši prosvetni delavci žrtvovali, koliko srečanj, večerov, prostega časa, praznikov: vsakoletni občni zbor je ena izmed tolikih priložnosti, da jim izrazimo vso hvaležnost, s skromno besedo, s kratkim zapisom ali primernim govorom, iskreno in brez licemerstva. Naj to dolžnost opravimo kakorkoli (marsikdo si bo lahko mislil: kdo te je sploh klical?), dejstvo je, da imamo na Goriškem razgibano prosvetno dejavnost, ki smo si jo ustvarili sami, s svojimi lastnimi močmi in dolgoletnim trudom. Sedaj pa gre za to, da to dediščino pravilno ovrednotimo in posredujemo drugim. To kulturno bogastvo sloni na načelih, ki so občečloveška in neizmerna. Prizadevajmo si, da bo ta kulturna dobrina postala vez med našim ljudstvom, istočasno pa za nas vse obveza, da bo katoliška kultura poiskala pot in utrdila prijateljstvo (in ne samo to) med tu živčima narodom.

Predvsem pa si moramo biti na jasnem,

kakšna je vloga katoliške kulture, oz. vloga društev, ki slonijo na krščanskih načelih. Postavljamo si to vprašanje, ker se nam zdi nujno, da se o tem razvije konkretna debata v naši javnosti, še posebno v današnjem času in v današnji družbi, ko so vsak dan bolj vidni znaki določene zbezanosti. Moramo iskati čim bolj jasne odgovore na to vprašanje, če hočemo, da bo naša kultura vedno bolj prisotna in ovrednotena. Je razumljivo, da ni zadostna kratka izmenjava mnenj po slovenskih časopisih; to vprašanje gotovo zanima vsa naša društva in prosvetne delavce.

Poleg tega ni brezpomembno upoštevati tudi stopnjo kulturnega delovanja. Gre namreč za bistveno in večno vprašanje: hočemo skrbeti zgolj za ohranjanje kulturnega izročila in množičnega prosvetnega udejstvovanja ali za kvalitetnejšo prisotnost? Ni tajnost, da je to težko, a prepričan sem, da katoliška kulturna društva lahko opravijo to odgovorno nalogo. Včasih se zadovoljimo s tem, kar dosežemo; mogoče je to tudi pravilno, ker danes večkrat delujemo v takih okoliščinah, ki nam ne dajejo drugih možnosti. Vendar bi morali vse svoje moči usmeriti v to, da izpolnimo to važno nalogo; če si to postavimo kot cilj, bomo lahko še bolj ovrednotili svoje poslanstvo in imeli večje zadoščenje. Končno pa le gre za izbiro. Marsikdo mi bo lahko očital, da so to le teoretske ugotovitve in nepotrebna izguba časa in da so ta vprašanja že razčiščena. Upam samo to, da bi me ne napačno razumeli.

M. V.

Občni zbor sekcije Slovenske skupnosti v Sovodnjah

V soboto, 24. marca, so se na rednem občnem zboru sestali člani in somišljeniki Slovenske skupnosti v sovodnjski občini. Ob polnoštevilni udeležbi iz vseh vasi, to je z Vrha, Gabrij, Rupe, Peči in Sovodnj, so se pomenili o važnejših problemih, ki zadevajo upravo domače občine, kakor problemov širšega interesa Slovencev v Italiji ter obnovili sekcijski odbor.

Zborovanje je otvoril sekcijski tajnik Branko Černic, ki je poudaril tudi pozitivno vlogo, ki jo zadnje čase igra Slovenska skupnost v okviru sovodnjske občinske uprave. Pozdravil je nadalje predstavnike osrednjega tajništva Gradimira Gradnika in Marjana Terpina, ki sta se udeležila posveta.

Uvodno izčrpno poročilo je nato podal načelnik svetovalske skupine v občinskem svetu Remo Devetak, ki je zlasti prikazal probleme občinske uprave v luči tudi nedavne afere okoli odstopa župana Češčuta. Slovenska skupnost je potom svojega odbora in treh občinskih svetovalcev zavzela že od vsega začetka po-

zivno stališče in odločilno pripomogla, ne glede na politične razlike, k zadovoljivi rešitvi spora. Jasno je, da smo Slovenci imeli priliko še enkrat spoznati čudno politiko PCI, ki se ni bala obrekovati župana, kakršen je Češčut, ki je s svojim dolgoletnim trudom brez dvoma precej dobrega naredil za vso skupnost.

V razpravi, v katero so posegli mnogi prisotni, je prišlo do izraza posebno stališče SSK, da bi se za prihodnje volitve po možnosti osnovala enotna slovenska lista, da bi uprava sovodnjske občine ne prišla v roke italijanskih tajništva strank, ki nimajo poslušala za specifične probleme slovenske manjšine.

Pokrajinski tajnik Terpin je prinesel pozdrave vodstva SSK in poudaril razveseljivo dejstvo, da je sovodnjska sekcija pokazala tako življenjsko silo, kar dokazuje tudi današnji uspehi zbor. Seznanil je prisotne s splošno politiko slovenske stranke in prikazal njeno nenadomestljivo vlogo v sedanjem političnem trenutku na Primorskem.

Sledile so volitve novega odbora, ki ga bodo sestavljali naslednji člani: Ivo Tomšič in Franc Tomšič za Sovodnje, Ludvik Čavdek za Peč, Ivan Kovč in Oskar Pavletič za Rupe, Jožef Pipan za Gabrije in Ludvik Devetak ter Benjamin Černic za Vrh. Člani odbora so po statutu trije občinski svetovalci Remo Devetak, Jožko Maraž in Branko Černic.

Vsekakor je bil ta zbor zelo dobra priprava na bližnji pokrajinski kongres Slovenske skupnosti, saj je le na tak način možna popolna uveljavitev naših ljudi in slovenske stranke, ker se v demokratičnem dialogu izčistijo ideje in prikažejo naši problemi na tak način, kakor jih naše ljudstvo čuti.

Koristno srečanje šolnikov

Sindikata slovenske šole (tajništvo Gorica) je bil v četrtek, 22. marca, na obisku v Novi Gorici pri občinskem odboru Sindikata delavcev vzgoje in izobraževanja. Goriško delegacijo je vodil predsednik Sindikata prof. Albin Sirk, ono iz Nove Gorice pa Franc Vodopivec. V preteklosti je že prišlo do podobnega srečanja, četrtkov sestanek pa je ponovno dokazal potrebo po nadaljnjih stikih in medsebojnem obveščanju, kar bo lahko privedlo do skupnih konkretnih pobud. Najprej je prof. Sirk orisal

delovanje Sindikata in njegovo nenadomestljivo vlogo za uspešen razvoj slovenskega šolstva v Italiji. Nato je poudaril, da je Sindikat slovenske šole v Gorici ob sodelovanju Zavoda za šolstvo pri SR Sloveniji od leta 1964 lahko prirejal vrsto seminarjev za strokovno usposabljanje šolnikov v zamejstvu, kar je bilo izredno pozitivno in koristno. V nadaljevanju seje so si predstavniki obeh sindikatov izmenjali informacije o reformi šol v obeh državah in o možnosti strokovnega sodelovanja

IX. blagovni sejem Espomego

V priredbi goriške trgovinske zbornice bo od 26. aprila do 6. maja v Gorici uveljavljena in pomembna gospodarska manifestacija Espomego. Letošnji sejem bo že deveti in bo gotovo ponovno predstavljal važno etapo v obmejnem gospodarstvu in njegovem razvoju, poleg tega pa še pomemben trenutek medsojuznega sodelovanja na odprti meji, ki jo je goriško mesto v teh letih omogočilo in utrdilo. Na podlagi prejšnjih izkušenj in dobrososedskih odnosov je goriški sejem srečanje razstavljalcev iz bližnje Jugoslavije in tudi drugih držav srednje in vzhodne Evrope. Organizatorji so tudi spoznali, da je za vedno večjo uveljavitev tega sejma potrebna specializacija in zato bodo letos dali večjega poudarka nekaterim področjem: prevoznitvu, turizmu, domačim proizvodom. Ustvariti pogoje za večjo prisotnost goriškega sejma je bilo mogoče tudi ob upoštevanju vloge posredovalca, ki jo ima Gorica na tem vzhodnem delu italijanskega ozemlja.

SMUČARSKI ODESEK »OLYMPIJE«

Kot je morda znano, športno udejstvovanje goriške Olimpije ni omejeno samo na odbojarsko področje, ampak seže tudi na druge sektorje. Tako je treba omeniti lahkoatletsko ekipo in pa smučarsko sekcijo, ki je v zadnjih letih, še zlasti po prizadevanju prof. Krannerja, dosegla vidnejše rezultate. Vendar ni to področje strogo tekmovalnega značaja, saj Olimpija poskrbi tudi za razvedrilo in zabavo svojih članov ter simpatizerjev. Tako se je zgodilo preteklo nedeljo, 18. marca, na Trbižu in v Ovčji vasi, kamor se je odpravilo lepo število ljubiteljev snega. Dr. Vrtovec, ki je načelnik te sekcije, se je v kratkem govoru zahvalil nastopajočim, prof. M. Krannerju in jim poklonil pokale ter medalje, ki so jih darovale številne trgovine in podjetja.

—o—

V arhitekturi je baje doklenkalo »mednarodnemu modernemu slogu« in se začel spet uveljavljati tradicije posameznih dežel. O tem se piše tudi v slovenskih revijah. Upati je, da bodo tako tudi v Sloveniji kmalu preboleli »internacionalni modernizem«, za katerega so se navduševali slovenski arhitekti zadnja desetletja. Pa tudi pri nas na Tržaškem so zaradi »modernizma« že grobo popačili podobo naših vasi, pa tudi že mesta.

PRESEDNIK COMELLI V ŠTEVERJANU

V ponedeljek, 19. marca, se je mudil na obisku v Števerjanu deželni predsednik odv. Antonio Comelli. Gosta je sprejel na občini števerjanski župan Stanislav Klanjšček, prisotni so bili še odborniki Komjanc, Terpin, Mužič, Skok in Korsič ter predstavniki deželne in pokrajinske Slovenske skupnosti: tajnika Štoka in Terpin.

Števerjansi upravitelji so seznanili deželnega predsednika s številnimi nerešenimi vprašanji, v prvi vrsti pa s stanjem gradnje novega šolskega poslopja. Poleg tega so predstavniki Slovenske skupnosti predsedniku Comelliju prikazali še nekatere naše slovenske probleme, zlasti v zvezi z globalnim zaščitnim zakonom in preporodom naše dežele po potresu. Deželni predsednik si je ogledal novo šolo s celodnevним poukom in se zadržal v prijetnem razgovoru s predstavniki Slovenske skupnosti.

Vsebina mirovne pogodbe...

(Nadaljevanje s 3. strani)

iz petih stalnih članic Varnostnega sveta, to je iz Združenih držav, Sovjetske zveze, Kitajske, Velike Britanije in Francije. Poleg tega bosta Izrael in Egipt imela pravico veta proti kateri koli državi za odpošiljatev vojakov na Sinaj.

Eno izmed pisem, katera sta podpisala Begin in Sadat, določa, da bodo v enem mesecu pričeli pogajanja o avtonomiji za Gazo in Cisjordanijo ter bodo pogajanja končali v enem letu. Sledile bodo volitve in po nastopu nove uprave bo prenehala izraelska vojaška uprava na omenjenih področjih. Izraelske čete se bodo zbrale na določenih krajih, da dalje jamčijo varnost Gaze in Cisjordanije. Usoda obeh pod-

ročij bo dokončno določena po petih letih prehodnega obdobja.

Ameriški predsednik Carter v enem izmed pisem jamči Beginu in Sadatu, da se bodo Združene države posvetovalle z Izraelom in Egiptom za sprejem primernih ukrepov, če bi bilo ogroženo izvajanje mirovnega sporazuma.

—o—

»SLOVENCİ IN SLOVANSTVO«

V zadnji številki »Zaliva« je vzbudil posebno pozornost članek ali bolje rečeno razprava z naslovom »Slovenci in slovanstvo«, ki razkriva, delno tudi na osnovi ugotovitev prof. Pirjevca, izvor in korenine »slovanskega« gibanja v Sloveniji v prejšnjem in v prvi polovici tega stoletja. Zada je bil predvsem denar iz podružnice neke velike češke banke v Ljubljani, ta pa je bila povezana s carsko Rusijo, piše avtor J. S. Pri tem navaja zanimive podatke in celo številke, ki sta jih zbrala on in prof. Pirjevec.

Zanimiv je tudi Lipovčev članek »O suženjstvu« in razprava Frančka Križnika »Med komunistično diktaturo in demokracijo«. Boris Pahor pa piše o manjšinskem problemu v dnevniku z manjšinskega kongresa v Kataloniji pod naslovom »Montserrat kot domovina«.

—o—

Stalno Slovensko Gledališče v Trstu Kulturni dom

GOSTOVANJE
MESTNEGA GLEDALIŠČA LJUBLJANSKEGA

IVAN CANKAR

KRALJ NA BETAJNOVI

drama v treh dejanjih

Scena in kostumi	META HOČEVAR
Glasba	DARIJAN BOŽIČ
Jezikovni vodja	MARKO SLODNJAK
Režiser in dramaturg	DUŠAN JOVANOVIČ

V četrtek, 5. aprila ob 20.30 ABONMA RED D - mladinski v sredo in RED E - mladinski v četrtek v petek, 6. aprila ob 16. uri ABONMA RED H in red I; ob 20.30 ABONMA RED A - premierski

v soboto, 7. aprila ob 20.30 ABONMA RED B - prva sobota po premieri in RED F - druga sobota po premieri

v nedeljo, 22. aprila ob 16. uri ABONMA RED C - prva nedelja po premieri in RED G - druga nedelja po premieri

—o—

SLOVENSKI KLUB v Trstu
Ul. sv. Frančiška št. 20/II

V torek, 3. aprila ob 20.30

USTVARJALNA POMLAD

Predstavili se bodo mladi, še neuveljavljeni iskalci in ustvarjalci:

s poezijo in prozo	MARIJA KOSTNAPFEL, MAJDA KOŠUTA, SUZI PERTOT in MILAN BUFON,
z risbami	IVO PETKOVŠEK,
kot oblikovalka	BRUNA MAHNE,
kot kitarist	IGOR STARC.

Srečanje se bo izteklo v sproščen razgovor.

RAZSTAVA AKVARELOV ANDREJA KOŠIČA

V občinski razstavnici dvorani na Trgu Unità v Trstu je prirejena razstava goriškega slikarja Andreja Košiča, ki je našemu občinstvu že znan in ga cenil. Razstava bo odprta od 30. marca do 6. aprila vsak dan od 10. do 13. in od 17. do 20. ure, v nedeljo pa od 10. do 13. ure.

Odprtje razstave bo v petek 30. t.m. ob 18. uri.

Slikar Košič je bil rojen v Rupli, živi in deluje pa v Gorici. Razstavljal je že v mnogih državah in ima v dobrem že 47 samostojnih razstav. Priredil jih je že v Jugoslaviji in zlasti Sloveniji, v Grčiji, Avstriji, Avstraliji, Argentini, Združenih državah, Kanadi in Franciji ter seveda v Italiji. Njegova dela visijo v umetnostnih galerijah teh dežel.

NOVA ŠTEVILKA REVİJE »MLADJE«

Te dni je prispela v Trst nova, 33. številka koroške revije »Mladje«. V njej sodelujejo s prozo ali s članki Mirko Messner, Jože Blajs, Florjan Lipuš, Del Vedernjak, Wolfgang Hemel (prevod iz nemščine), s pesmimi pa Gustav Januš, France Merkač in Janiko Messner. Luka Sienčnik je prispeval daljši članek iz zgodovine prizadevanja za slovensko šolstvo na Koroškem. Revija predstavlja mladega koroškega slikarja Rudija Benetika.

Žal je poleg sorazmerno dobre in sveže proze, kot je Blajsova, težišče še vedno preveč na čisto politični prozi in delno velja to tudi za pesmi. Mislimo, da bi se moralo težišče vse bolj pomikati k resnično umetniški, čeprav angažirani pripovedni prozi.

Revija je na prodaj tudi v Tržaški knjigarni.

ZAHTEVA PO ENOTNEM ŠOLSKEM OKRAJU

Pretekli teden, v torek 20. marca, se je sestel v Gorici enotni šolski odbor za Goriško; do sestanka je prišlo po večmesečnem premoru in to v trenutku ko razni krogi več ali manj jasno izvajajo že skoraj vsakodnevne napade na našo narodno skupnost in naša prizadevanja za doseg globalnega zaščitnega zakona. Odbor je ponovno potrdil zahtevo po enotnem šolskem okraju, zahtevo, ki je niso vse komponente šolskega odbora podprle v celoti, kot je razvidno iz zapisnikov sej nekaterih občinskih svetov (tudi slovenskih). Enotni šolski odbor je ugotovil, da je bila izbira pravilna in v prihodnosti si bo prizadeval, da bo tudi konkretno prišlo do enotnega šolskega okraja. Po poročilu o reformi višjega šolstva je odbor sklenil prirediti v aprilu sešatek, na katerem bi razpravljali o poklicnem in dopolnilnem izobraževanju.

Sodobno kmetijstvo

Vloga in pomen foliarne gnojenja

Foliarno gnojenje ali gnojenje na list ni nikakršna novost, saj so že v drugi polovici prejšnjega stoletja s poskusi ugotovili in dokazali, da so tudi nadzemni rastlinski deli sposobni sprejemati določene količine rudninskih snovi kot so dušik (N) fosfor (P_2O_5) kalij K_2O magnezij MgO , bor B in druge).

Poskusi so dokazali, da lahko vse rastline sprejemajo hranilne snovi prek nadzemnih delov in da je pot hranilnih snovi taka kakor prek koreninskega spleta iz zemlje.

Najtočnejše podatke o gibanju hranil v rastlinah pa smo dobili šele po uvedbi radioaktivnih izotopov, ki omogočajo nadzor gibanja elementov. Tako je bilo jasno da so dušik, fosfor in kalij v rastlinah lahko gibljivi in da je njihova uporabnost enaka ne glede na način sprejemanja, bodisi prek nadzemnih ali podzemnih delov. Pri gibanju hranil v rastlini razlike ni, to pa nastane pri absorpciji prek zelenih delov.

Težko se absorbira fosforna kislina, vendar tudi ta v ugodnih pogojih do 95%. Sposobnost sprejemanja hranil prek listja je lahko celo večja kakor prek koreninskega sistema. Dokazano je, da lahko rastline absorbirajo do 70% dušika dodanega prek listov in le 40% iz zemlje. Poudariti je treba, da so mladi listi bolj sposobni za absorpcijo kot stari, medtem ko ni bistvene razlike med zgornjo in spodnjo stranjo lista.

Optimalna temperatura za foliarno gnojenje je okrog 21° C. Trajanje sprejemanja hranil skozi list:

Hranilo	Poskusna rastlina	50% sprejemajo po:
dušik (sečnina)	jablana	1 - 4 ure
	kumare, fižol, paradižnik	1 - 4 ure
	koruza	1 - 6 ur
fosfor:	zelena, krompir	12 - 24 ur
	fižol	30h - 6 dni
	jablana	7 - 11 dni
kalij:	fižol, buče, trta	1 - 4 dni
žveplo:	fižol	8 dni
kalcij:	fižol	4 dni
magnezij:	jablana	20% v eni uri
natrij:	fižol	6 ur
klor:	fižol	1 - 2 dni
železo:	fižol	8% v 24 urah
mangan:	fižol, soja	24 - 48 ur
cink:	fižol	24 ur
molibden:	fižol	4% v 24 urah

Poskusi z radioaktivnimi izotopi so nam omogočili, da smo prišli do določenih ugotovitev glede dopolnjevanja foliarne gnojenja s talnine. Tako so s triletnimi poskusi na jari pšenici ugotovili, da foliarno gnojenje pospešuje sprejemanje hranilnih snovi iz zemlje, kar sočasno pospešuje tudi vse presnovne procese v rastlini. Pri sočasnem foliarnem gnojenju se poveča sprejemanje in izkoriščanje dušika, fosforja, kalija, prek korenin, kar pride še posebej do izraza, če v zemlji primanjkuje enega ali več hranil.

Pri škropljenju paradižnika s sečnino (ureo) se v rastlini ni povečala le količina dušika, temveč tudi količina fosforja, sprejetega prek korenin, foliantno gnojenje s fosforjem pa je omogočilo boljši izkoristek dušika iz tal. Kakor pri vsakem ukrepu, kjer posegamo v zgrad-

bo rastline, je tudi pri foliarnem gnojenju treba upoštevati številne faktorje, ki na uspeh ukrepa lahko vplivajo.

Važno je izbrati pravo gnojilo in pravilno koncentracijo, kajti vse rastline niso enako občutljive za koncentracijo določenega gnojila. Tudi čas škropljenja je vezan na razvojno stopnjo rastline, posebno starost lista.

Pomembno je tudi zdravstveno stanje rastline v času foliarne gnojenja, pa tudi vremenske razmere, vlažnost zraka in svetloba v času gnojenja močno vplivajo na intenzivnost absorpcije hranil, znana nam mora biti tudi vrsta tal, količina hranil v zemlji in kislost zemljišča, kjer raste rastline, ki jo nameravamo foliarno gnojiti.

Pri talnem gnojenju so tla neposredno vključena v proces gnojenja, ker so nosilec ali posrednik gnojila, pri foliarnem gnojenju pa gnojilo neposredno vpliva na rastlino prek njenih organov. Zato moramo upoštevati vse znane ugotovitve o času in načinu foliarne gnojenja, da se izognemo vsem neugodnim vplivom, ki bi lahko zmanjšali pozitivni učinek na list dodanega gnojila.

Občutljivost rastline za foliarno gnojenje je v različnih razvojnih obdobjih zelo različna, kumare in fižol so zelo občutljive že za nizko koncentracijo foliarne gnojila, druge kulture pa mnogo močnejšo prenesejo brez poškodb.

Koncentracija uree ali sečnine dovoljene za foliarno škropljenje posameznih kultur:

kulturna rastlina	koncentracija rastline sečnine v %
jablana, češnja, sliva	0,6 - 1,0
breskev	0,3 - 0,6
fižol, kumare	0,3 - 0,6
paradižnik, koruza	0,4 - 0,6
zelena	0,8 - 1,0
zelje	0,8 - 1,6
korenje	1,2 - 3,0
čebula	1,6 - 2,5
krompir	0,8 - 1,6
repa	1,5 - 2,0
žito	5,0 - 10,0
trta	0,4
grenivka	0,4
citrusi	0,6 - 1,0

Opozarjamo na temperaturo in vlažnost zraka, kajti zaradi nizke zračne vlage se foliarno dodano gnojilo rado prehitro posuši in je tako absorpcija hranil otežena. Priporočamo foliarno škropljenje v oblačnem vremenu zvečer ali ponoči, ko je vlažnost večja in temperatura ne presega 21° C.

Velika prednost foliarne pred talnim gnojenjem je, da hranilne snovi rastlina lahko izkoristi takoj, njihov transport po rastlini pa je minimalen v primerjavi s hranili, ki so rastlini dodani prek zemlje.

Tudi pri večletnih rastlinah kot je sadno drevje je foliarno gnojenje najučinkovitejše, saj se gnojilo kot škropivo enakomerno razporedi po drevju, ko ima to že dovolj razvito listno maso.

Če upoštevamo še možnost, da gnojilo lahko mešamo s škropivom, ki ga uporabljamo za varstvo sadnega drevja pred boleznimi in škodljivci je foliarno gnojenje lahko poceni in uspešen tehnološki ukrep, ki tudi ublaži in zmanjša šoke, ki nastanejo pri uporabi določenih zaščitnih ukrepov.

Tako gnojenje je najhitrejši način, da pomanjkanje določenih hranil preprečimo ali v posebnih konicah, ko rastlina potrebuje dodatno količino hranil obdržimo zdravo rast. To se pojavi največkrat ob pričakovanju visokega pridelka, pa tudi če nastopijo razni neposredni pojavi kot so toča, suša in drugačne nevšečnosti organskega ali tehničnega značaja. Razumljivo je, da foliarno gnojenje talnega nikoli ne bo izpodrinilo, uporabljali ga bomo le kot dodatni, intervencijski ukrep.

Foliarno gnojenje je uspešno šele takrat, ko rastlina ima že razvito listje, medtem pa rastlina hrano potrebuje tudi v času, ko se listje in zelena masa šele razvija. Prav fosfor je v času razvoj listja najbolj potreben, zato ga dodajamo na oba načina, le da s talnim gnojenjem v večji količini.

Vsekakor pa uporabljamo gnojila, ki vsebujejo razen makroelementov, kot so dušik, fosfor in kalij tudi vse mikroelemente v zelo majhnih količinah. To so magnezij, mangan, železo, bor, baker, cink. Pri pomanjkanju železa, ki se rado pojavi predvsem v breskovih nasadih, sajenih na zemljah bogatih s kalcijem si pomagamo z večkratnim škropljenjem klorotičnih dreves z železovim sekvestrom. Češnje škropimo pozimi s 5% raztopino manganova sulfata. Pri pomanjkanju bakra le 1% bordojsko brozgo. Po drevju pršimo skupaj s sredstvi za varstvo, da se hrana skozi list absorbira, varstvena snov pa varuje pred škodljivci.

Z. T.

Zasedanje komisije za vodno gospodarstvo

V Portorožu je pretekli teden zasedala stalna italijansko-jugoslovanska komisija za vodno gospodarstvo; na zasedanju so obravnavali številna vprašanja, ki direktno zanimajo obmejno področje, v prvi vrsti pa goriško pokrajino. Ponovno so razpravljali o gradnji jez na Soči, ki naj bi ga zgradili pod pevskim mostom in ki bi služil za namakanje gradiščanskega in tržiškega območja. Italijanska stran je prikazala zadnje odločitve italijanske vlade, medtem ko je za jugoslovanske oblasti predvsem važen dokončni pristanek, zato da bi pri Solkanu nadaljevali z začetim delom na Soči za izgradnjo hidroelektrične centrale.

Člani komisije so nadalje obravnavali vprašanje v zvezi z onesnaženjem voda in se v tem smislu dogovorili za nadaljnje sodelovanje. Do-

ločili so zajemna mesta na vodotokih skupnega pomena in si izmenjali podatke o analitičnih metodah. Na zasedanju so poleg tega pregledali opravljeno delo podkomisije, ki se bavi z vprašanji skupne obrambe pred točo in ki je pripravila podroben načrt. Jasno je, da so ti problemi važni, zlasti za goriško pokrajino, in da jih bodo ponovno obravnavali na prihodnjih sestankih.

—o—

Portugalska vlada Carlosa Mota Pinta je zabeležila poraz v parlamentu med razpravo o proračunu. Osnutek proračuna je bil odbit z manjšim številom glasov. Glasovanje sicer ne zahteva avtomatičnega odstopa vlade, vsekakor opazovalci menijo, da bo Mota Pinto po vsej verjetnosti odstopil.

KNUT HAMSUN POTEPUHI

Poslovenil Oton Župančič 44

Da bi bil šef vsaj tukaj nehal, si je mislil Edevart pozneje, ali na koncu je postal še popolnoma zaupljiv in kaj je to pomenilo? Kaj ga je izguba ladje tako malo prizadela, da je mogel takoj brezskrbno govoriti o drugih stvareh? — »Včeraj nisi bil na postajališču, ko si prišel?« je vprašal Edevarta. »Potemtakem ne veš, da imajo tudi tam nabrežje? O priliki bi se moral peljati tja in si ga ogledati.«

»Bom.«

»Samo leseno nabrežje,« je rekel Knoff. »Zbili so ga z žebli, kakor sem slišal, naj jim bo ...«

Sodar in vsi drugi so bili mnenja, da bo šef s tem potopom precej zaslužil. Šlo je samo za to, za kakšno vsoto je bila zavarovana galeasa in tovor. Toda če so šefa dobro poznali, je zavaroval vsaj dvojno vrednost, ako ne zaradi drugega, že iz same baharije, da bi ne bil človek s klavno ladjo in neznatnim tovorom. Njegova prirojena ničemurnost se mu je vsaj to pot obnesla, ni jadoval, nobenega dela ni več ustavil in ob sobotah je izplačeval vsem mezdo.

Čudno — da si je Knoff po vsej priliki spet opomogel; da je bila njegova kašča polna moke in njegova štacuna založena z novim blagom, je učinkovalo na njegovo hišo in na vso okolico. Ljudje so oživelili in dobili nekakšno nado v oči. Edevart ni dosti opazil spremembe, čistil je jahto in je celo spal na nji. Neko soboto zvečer pa mu je povedal njegov pomagač, mlad fant, da bodo v hištrni zopet enkrat plesali. Ali ne pojde tudi Edevart na breg, Haakon Doppen da je prišel in bo igral.

Edevart si ni upal vprašati, kar bi bil rad vedel, zdaj ga je skušnja izmodrila in ni se namenil pomešati med plesalce. Nikakor ne, saj bi bil le zopet pretep. Ujel je iz fantovih besed, da mora biti previden, da ga sumijo zastran žene z Doppena, o Haakonu pa je mogel svobodno govoriti: »Tako, Haakon Doppen je prišel? Ta bo pa spet kupaval v svojo vrečo? Kedaj je pa prišel? Davi? Potlej je pa zdaj gotovo že pijan?« — »Ne,« je odgovoril fant, »zdaj nima več za kaj piti.« — Edevart je moral vprašati po Lovizi Magreti, seveda je moral, ali rabil je zanj drugo ime, da ne bi bila to prav ona, temveč prej katera druga: »Pa je prišel Haakon sam ali ima katerega otroka s seboj?« — Fant: »Tega ne vem.« — »Mislil sem, ali je prišel z rdečelasko od lanskega leta, saj ji je bilo Severina ime?« — »Bedarija! Ženo ima s seboj,« je rekel fant in ga pogledal.

Edevart je ostal na ladji. Dosti je že zabredel, nekaj bi bil gotovo dal zanj življenje, zdaj je zahteval od sebe, da bodi odrasel dečko — razumeš! Kako je bil svoj čas brez glave, zapletal se je v bedaste domisleke, kolovratil brez miru med zalivom in Fosenlandom. Zdaj mu ne pomeni ona nič več nego kateri koli grm doma. Dva otroka ima, kaj bi on z njimi! Sploh pa je omožena. —

Ure so tekale in prižgal je svetilko. Ni si upal hoditi po palubi, utegnili bi ga videti z obale in si misliti Bog ve kaj, ker še ni šel spat. Toda ure so tekale, noč je bila dolga, in ni se mu hotelo več sedeti spo-

daj kot svoj lastni ujetnik, seveda si upa hoditi po palubi, ta bi bila lepa, upa si tepati po tleh, saj je njegova ladja. Ali nikdar še niso bile ure tako dolge, nikdar še ni šla njegova žepna ura tako počasi, čeprav je brez prestanka topotal po palubi. Če bi stopil na obalo in pogledal h Knoffovim? »Nak, sem rekel!«

Vrnil se je zopet v kabino in sedel, da bi podremal.

Koraki po palubi. Saj se lahko naredi, kakor da teh korakov ni pričakoval, in res se je delal presenečenega in se vprašal: »Kdo neki je prišel še tako pozno na ladjo?« Pa vendar — pričakoval jo je. Kaj ni bila pri sodarju in vprašala po njem?

Ko je prišla po stopnicah in vstopila, se je čudil samo, kako se ji nič ne mudi, bilo je, kakor da se ni prikradla, ne, segla mu je v roko in ga milo prosila, naj oprost, da je prišla. »Kaj še nisi legel?« je vprašala sočutno.

Delal se je, kakor da ga je njen obisk silno presenetil, in ona je rekla, da se temu ne čudi. Potegnila je papir iz neder in ga držala v roki.

Najprej je govorila o njem, kakšen možak je, da je gotovo najmlajši ladjar v vsej deželi. Razgledala se je in zdela se ji je prijazno pri njem, držal je kabino lepo, cilindar na svetilki je bil osnažen.

»Ali si upaš priti sem?« je vprašal.

»Upam,« je odgovorila.

Bila je tako mirna in tiha, zdaj je bilo leto dni, kar je bival pri nji, bila je morda milejša nego takrat, usta nežnejša, lahno drhteča. Kaj naj ji reče? Vprašal je po otro-

cih, trenutek nato jo je objel in poljubil. Bilo jo je milo poljubljati kakor prej, in iskreno mu je prišla naproti. »Loviza Magreta!« je zašepetal.

Rekla je, da je prišla z neko prošnjo, in naj je nikar ne odbije. Seveda je ves čas razumel, kaj mu hoče, ali včasih je sanjal divje sanje o nečem drugem: da bi zapustila Doppen in prišla k njemu, bila pri njem, z njim živela in umrla. Divje sanje — in zdaj ga prosi, naj pomore nji in njeni družini v Ameriko! Rekla je, kako je vse to: da bi bila tako velika dobrota zanje, da so prosili zaman Knoffa in vse ljudi podpore, da ni na vsem svetu živega človeka, ki bi bil z njimi tako prijazen kot Edevart, da dobi poročstvo, pogledaj le-ta papir, tako nekako bodo jutri napisali in oba podpisala svoja imena, ona in Haakon, vse bosta storila. Da se jim tako slabo godi. Haakon se je naučil kleparskega takrat, ko je bil stran, in zna delati najlepše reči, kot cedila in pločevinasta vedra in zajemalke, pa so morale viseti doma na steni, zakaj nikogar ni bilo na Doppen, da bi bil kaj kupil, preveč je od rok. Torej jim je bilo hudo. In živa duša na svetu ni bila z njimi tako prijazna kot Edevart.

Povedala je vse v eni sapi, v strahu, da je ne bi dobil, zdaj se mora Edevart odločiti. Prijela ga je za roko.

Kaj se ve, ali se mu ni malce dobro zdela, da ga ima za tako bogatega in mogočnega, toda majal je z glavo nad tem, kar je slišal.

»Ne moreš?« je vprašala.

»Ne.«

Vdala se je in se zgrudila z besedami: »Da, saj razumem.«

Vprašal je: »Zakaj ne moreta tako kakor prej, da bi ti tkala in on — da, on menda ni nikoli nič delal?«

(dalje)

Na Goriškem manj prebivalcev

Ta pojav, ki je značilen sicer za skoraj celo Italijo, nas sili, da vsaj malo pomislimo, kako bo s številom prebivalstva čez kakih deset let ali kaj več. In to ne zanima samo večinski narod, ampak tudi — in v prvi vrsti — našo narodno skupnost. Poglejmo najprej celotno sliko naše pokrajine: podatki se nanašajo na leto 1977 in 1978 (do 31. decembra). V goriški pokrajini ima stalno bivališče 146.937 prebivalcev, pred letom jih je bilo 92 več. Najhujši je podatek, ki se nanaša na občino Gorico; tu je število prebivalcev padlo v enem letu za 388 enot. To pomeni, da mesto ni imelo nobenega razvoja v tem pogledu in da je brezpomembno govoriti o zvišanju števila prebivalcev na 60.000, kot predvideva zadnja revizija regulacijskega načrta. Če bo Gorica hotela sploh doseči to število, bo treba prebivalce »uvoziti«. Ta podatek, ki se tiče Gorice, je precej zaskrbljujoč; če bi ta odstotek veljal za celo pokrajino, bi bilo upadanje zelo občuteno.

Pri tem je treba povedati, da se je v nekaterih občinah zvišalo število prebivalcev kar precej in predvsem v občinah na desnem bregu Soče. Velik je bil tudi porast v Trzinu (111) in v Moši (100), v Ronkah pa je število padlo kar za 100. Kot rečeno, največji padec je zaznamovati v Gorici, kjer je prebivalstvo zdrnilo od 43.136 v letu 1977 na 42.748 v letu 1978 (Trzin ima že nad 31.000 ljudi). Zanimivo bi bilo vedeti, koliko se to upadanje v

Gorici tiče nas Slovencev. Če nas je v občini, recimo, deset od sto ali kaj več, in če bo ta odstotek v bodočnosti enak, bomo vsako leto izgubili precej članov naše narodne skupnosti. Če si ogledamo statistike slovenskih občin, ne moremo biti največji optimisti. Samo v Števerjanu se je število občanov zvišalo v zadnjem letu in sicer od 803 na 813. V Doberdobi je padec sicer malenkosten (od 1402 na 1.399, to je 3 manj), a vsekakor ni porasta; v Sovodnjah so 31. decembra lani našli 1741 prebivalcev, prejšnje leto pa 1757 — to pomeni, da je 16 občanov manj. Ta pregled lahko ustvari nejasno sliko, ker bi bilo treba primerjati podatke vsaj zadnjih desetih let, če bi hoteli imeti popolnejšo statistiko. Na vsak način tale pregled se nanaša samo na zadnji dve leti; če bo ritem upadanja podoben temu, se bo še bolj uveljavil znani rek o goriškem mestu.

V baskovskem mestu Vitoria so teroristi ubili nekega policijskega nadzornika. Gre za 30. žrtev terorizma v Španiji od začetka leta.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« ■ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ■ Odgovorni urednik: Drago Legiša ■ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 772151